

**NGHIÊN CỨU SỰ LƯU HÀNH
CỦA MỘT SỐ VIRUT GÂY BỆNH CHO NGƯỜI
TRÊN DƠI Ở VIỆT NAM**

1. Họ và tên nghiên cứu sinh: Nguyễn Thị Thu Thủy
2. Giới tính: Nữ
3. Ngày sinh: 08/02/1977
4. Nơi sinh: Hà Nội, Việt Nam
5. Quyết định công nhận nghiên cứu sinh số 2385/SĐH, ngày 29/06/2007 của Giám đốc Đại Học Quốc Gia Hà Nội.
6. Các thay đổi trong quá trình đào tạo:
 - Quyết định thay đổi tên đề tài số 2571/SĐH của Hiệu trưởng Trường Đại học Khoa học Tự nhiên
7. Tên đề tài luận án: “Nghiên cứu sự lưu hành của một số virus gây bệnh cho người trên dơi ở Việt Nam”
8. Chuyên ngành: Vi sinh vật học
9. Mã số: 62.42.40.01
10. Cán bộ hướng dẫn khoa học: TS. Lê Thị Quỳnh Mai; GS. TS. Phạm Văn Ty
11. Tóm tắt các kết quả mới của luận án: Đây là công trình nghiên cứu khoa học đầu tiên về tìm hiểu sự hiện diện của một số tác nhân là virus có khả năng gây bệnh truyền nhiễm cho người ở loài dơi di/lưu trú tại Việt Nam.
 - 11.1. Dấu vết kháng thể kháng các virus Nipah, SARS-CoV, Banna, Viêm não Nhật Bản, Chikungunya ở loài Dơi tại Việt Nam, 2006-2009.
 - Tổng số 549 mẫu huyết thanh dơi đã được thực hiện kiểm tra huyết thanh học bằng phương pháp ELISA với các tác nhân virus Nipah (NiV), SARS – corona (SARS –CoV), virus Bana, VNNB (JEV) và virus Chikungunya (CHIK). Phát hiện kháng thể IgG kháng virus Nipah (6,2%), SARS – CoV (2,0%); Banna (5,5%), VNNB (1,6%) và Chikungunya (2,0%). Chỉ số IgG-ELISA có giá trị trong chẩn đoán sàng lọc, định hướng cho tình trạng nhiễm một số virus trong quần thể dơi, cũng như các loài động vật khác.

- Phát hiện kháng thể trung hòa virus Nipah (họ Paramyxoviridae) trong 02 mẫu huyết thanh loài Dơi cáo nâu (*Roussetus lesschenaulti*) trong tổng số 549 mẫu được nghiên cứu, chiếm 0,36%.

- Phát hiện kháng thể trung hòa SARS- CoV (họ Coronaviridae) trong 01 mẫu huyết thanh loài Dơi cáo nâu (*Roussetus lesschenaulti*) trong tổng số 549 mẫu, chiếm 0,18%.

- Không phát hiện kháng thể trung hòa kháng virus Banna (họ Reoviridae), virus Chikungunya (họ Togaviridae), VNNB (họ Flaviridae) trong các mẫu huyết thanh dơi nghiên cứu.

11.2. Khả năng phơi nhiễm các virus có vật chủ là loài dơi ở một số nhóm người có liên quan về dịch tễ.

- 01 mẫu (4,3%) có kháng thể trung hòa kháng virus Nipah trong tổng số 23 mẫu dương tính ELISA, chiếm 0,32% tổng số mẫu huyết thanh người (308 mẫu).

- Không phát hiện được kháng thể trung hòa kháng SARS- CoV trong các mẫu huyết thanh người khỏe mạnh nghiên cứu.

- Một số yếu tố nguy cơ liên quan đến khả năng truyền virus Nipah sang người tại Tây Nguyên (Phỏng vấn 314 người tình nguyện) cho thấy: Sử dụng thịt dơi làm thức ăn: 16,9%, uống rượu tiết dơi: 4,1%, bị dơi cắn: 0,95%, sử dụng phân dơi làm nguyên liệu canh tác nông nghiệp: 2,6%. Thông tin về việc đã từng sử dụng thịt động vật hoang dã (thú rừng): 69,4%. Trong số 23 mẫu huyết thanh người có kháng thể IgG kháng Nipah có 03 người ghi nhận tiếp xúc với dơi, đã từng sử dụng thịt dơi và động vật hoang dã để làm thức ăn.

12. Khả năng ứng dụng trong thực tiễn:

Các kết quả nghiên cứu bước đầu của chúng tôi đã cung cấp thêm các thông tin cơ bản, đặc thù của Việt Nam để bổ sung thêm thông tin, làm giàu thêm dữ liệu cần thiết về vai trò của dơi trong các bệnh có nguồn gốc từ động vật

13. Những hướng nghiên cứu tiếp theo: Tìm hiểu và giám sát chủ động sự lưu hành bệnh truyền nhiễm có nguồn gốc từ loài dơi ở nhóm người bệnh sốt không rõ nguyên nhân với các triệu chứng lâm sàng của bệnh truyền nhiễm, người khỏe mạnh có yếu tố dịch tễ liên quan đến dơi.

14. Các công trình đã công bố có liên quan đến luận án:

1. Nguyễn Thị Thu Thủy, Lê Thị Quỳnh Mai, Nguyễn Cơ Thạch, Nguyễn Bảo Ngọc, Đặng Tuấn Đạt, Phạm Công Tiến và Futoshi Hasebe (2010), "Tìm hiểu sự lưu hành của Virus Nipah và SARS-Corona trên quần thể Dơi lưu hành tại Tây Nguyên 2008-2009", Tạp chí Y học Dự Phòng 20 (6) tr 23-27.

2. Nguyễn Thị Thu Thủy, Lê Thị Quỳnh Mai, Futoshi Hasebe (2011), “Giám sát huyết thanh học một số bệnh truyền nhiễm trên loài Dơi thu thập ở một số tỉnh phía Bắc, Việt nam, 2006-2009”, Tạp chí Y học Dự Phòng 21(3), tr 57-62.
3. Futoshi Hasebe, Nguyen Thi Thu Thuy, Shingo Inoue, Fuxun Yu, Yoshihiro Kaku, Shumpei Watanabe, Hiroomi Akashi, Dang Tuan Dat, Le Thi Quynh Mai and Kouichi Morita (2012), “Serologic Evidence of Nipah Virus Infection in Bats, Vietnam”, Emerging Infectious Disease”s 18(3), pp 536-537.